

2023-04-05
U2023/01277

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
Box 4002
171 04 Solna

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag om stöd, kartläggning och uppföljning av skolsociala team

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens skolverk och Socialstyrelsen i uppdrag att stödja skolhuvudmän och socialtjänst när det gäller att inrätta och organisera s.k. skolsociala team i grundskolan och gymnasieskolan. Myndigheterna ska också kartlägga, följa upp och analysera hur skolhuvudmän och socialtjänst har organiserat och bedrivit verksamhet i skolsociala team.

Stöd

Skolverket och Socialstyrelsen ska ge

- vägledning till skolhuvudmännen och socialtjänsten när det gäller att inrätta och organisera skolsociala team,
- metodstöd för genomförandet av arbetet inom ramen för skolsociala team, och
- stöd vid uppföljning av de skolsociala teamens arbete.

Kartläggning

Skolverket och Socialstyrelsen ska bl.a. kartlägga

- förekomsten av skolsociala team i aktuella skolformer och årskurser samt antalet elever som omfattas av insatsen,
- vilka professioner som är representerade i de skolsociala teamen,
- förekomsten av skolsociala team hos offentliga respektive enskilda huvudmän, och

- förekomsten av skolsociala team i skolor belägna i olika områdestyper (enligt den socioekonomiska indelning som Statistiska centralbyrån redovisar).

Uppföljning och analys

Skolverket och Socialstyrelsen ska bl.a. utifrån det som framkommer i myndigheternas kartläggning följa upp och analysera

- hur skola och socialtjänst samverkar när det gäller att organisera och bedriva verksamhet i skolsociala team,
- skillnader mellan områdestyper när det gäller förekomsten av skolsociala team,
- hur statsbidraget utnyttjas och resurserna fördelas mellan skola och socialtjänst, och
- vilka arbetssätt de skolsociala teamen använder och vilka typer av åtgärder som har vidtagits av de skolsociala teamen och åtgärdernas resultat.

Uppföljningen ska inkludera barns, elevers och vårdnadshavares perspektiv.

Skolverket och Socialstyrelsen ska löpande informera Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet och Socialdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Myndigheterna ska senast den 31 oktober 2024 lämna en gemensam delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet och Socialdepartementet) om det stöd som myndigheterna ger och resultatet av kartläggningen. Myndigheterna ska senast den 15 oktober 2025 lämna en gemensam slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet och Socialdepartementet).

En redovisning av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2023 använda högst 2 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2023 uppförda anslaget 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagsposten 4 Utvecklingsmedel.

Bakgrund

Riksdagen har i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2023 beslutat om en satsning på s.k. sociala team (prop. 2022/23:1, utg.omr. 16, bet. 2022/23:UbU1, rskr. 2022/23:108). I propositionen anges att en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero är en av de viktigaste förutsättningarna för att elever ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden. Alla skolor präglas dock inte av en sådan miljö. Lärarnas tid ska läggas på undervisningen och inte på att hantera ordningsproblem.

Regeringen ser därför behov av en statlig satsning så att skolor kan inrätta s.k. sociala team för att bl.a. bidra till trygghet och studiero, öka närvaron för eleverna och förbättra samverkan mellan skola och socialtjänst (s. 66).

Skälen för regeringens beslut

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som gäller som lag i Sverige har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). I konventionen anges vidare att vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa och att barn har rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör dem (artiklarna 3 och 12). Detta kommer även till uttryck i 1 kap. 10 § skollagen (2010:800).

Som anges i budgetpropositionen för 2023 är en av de viktigaste förutsättningarna för att elever ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden att skolmiljön präglas av trygghet och studiero. En annan viktig förutsättning för att elever ska nå utbildningens mål är elevernas närvaro. Som bl.a. framgår av Skolverkets rapport Nationell kartläggning av elevfrånvaro (Skolverket 2021:10) och av betänkandet Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera (SOU 2016:94) är alltför många elever frånvarande från skolan. Situationen är särskilt allvarligt för gruppen elever med långvarig skolfrånvaro. Enligt betänkandet Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (SOU 2021:11) behöver en del elever insatser från olika aktörer för att klara sin skolgång och utvecklas gynnsamt i övrigt (s. 394). Det finns således ett behov av samverkan mellan skolan och andra aktörer så att elever som har en ogynnsam utveckling får stöd i ett tidigt skede. Detta kan bl.a. ske genom att det inrättas skolsociala team där skolan och socialtjänsten samverkar för att hjälpa eleverna.

Skolsociala team möjliggör ett tvärprofessionellt angreppssätt och socialtjänsten kan bistå med förebyggande och tillitsskapande arbete i skolmiljön. Insatser från de skolsociala teamen kan vara både generella insatser som riktas till alla elever och individorienterade insatser. Exempel på generella insatser kan vara trygghetsskapande och närvarofrämjande insatser. Individorienterade insatser riktas till elever med riskbeteenden eller till elever som av andra skäl behöver stöd. Skolsociala team kan också erbjuda stödinsatser till vårdnadshavare och förbättra kommunikation och samarbete mellan vårdnadshavare och övriga aktörer som finns runt den enskilda eleven. Genom samverkan kan skola, socialtjänst och vårdnadshavare förbättra förutsättningarna för elevens skolgång och öka skolnärvaron.

Regeringen har därför denna dag beslutat förordningen om statsbidrag för personalkostnader för skolsociala team. Med skolsocialt team avses i förordningen en grupp med personal från skolan och socialtjänsten som samverkar för trygghet och studiero och för att öka elevernas närvaro i skolan. Förordningen innebär att skolhuvudmän kan få statsbidrag för skolsociala team. Det är viktigt att satsningen på skolsociala team leder till att elever får det stöd de behöver. En fungerande samverkan mellan skola och socialtjänst kan vara en förutsättning för detta, oavsett om utbildningen bedrivs av en enskild eller en offentlig huvudman. Satsningen bör därför följas upp och analyseras gemensamt av Skolverket och Socialstyrelsen.

Regeringen beräknar att 2 000 000 kronor kommer att avsättas för uppdraget till Socialstyrelsen för 2024 och 2 000 000 kronor för 2025, förutsatt att riksdagen anvisat medel för anslaget.

På regeringens vägnar

Lotta Edholm

Fredrik Ahlén

Kopia till

Socialdepartementet, FS, SOF
Finansdepartementet, BA